

Ungas perspektiv är en avgörande resurs

”FRAMTIDEN TILLHÖR DEM som tror på sina drömmars skönhet”. Eleanor Roosevelts välkända ord bär på en tidlös optimism. För finländska ungdomar handlar framtiden inte längre enbart om att välja rätt utbildning eller hitta ett första arbete efter examen. Framtidsfrågan har blivit betydligt mer komplex än så. Den berör ekonomisk trygghet i ett samhälle där långvarig stagnation skapat osäkerhet, den berör personlig utveckling i ett arbetsliv där prestationen blivit allt mer central och den berör särskilt förmågan att kontinuerligt kunna anpassa sig till strukturella förändringar.

Studier ses fortfarande som en av de viktigaste investeringarna en ung person kan göra, men utbildningens roll har förändrats. Där en examen tidigare i högre grad kunde fungera som en relativt stabil biljett in i arbetslivet kan det i dagens läge betraktas som en grundplattform, ett första steg. Allt flera unga är medvetna om att examen i sig inte automatiskt garanterar ekonomisk säkerhet eller relevant sysselsättning. Istället krävs arbetslivserfarenhet redan under studietiden, teknisk förståelse, konkurrenskraft, nätverk och en tydlig förmåga att särskilja sig.

DE SVAR SOM STUDERANDE gett vittnar tydligt om denna utveckling. Många beskriver hur de redan under utbildningen känner behovet av att samla arbetserfarenhet, bygga

Ellen Lönnqvist
är ordförande i styrelsen
för Svenska handels-
högskolans studentkår.



”En tydlig gemensam nämnare framträder i många ungas svar: längtan efter mening.”

nätverk och aktivt stärka sitt personliga mervärde. Det här skapar en ny typ av prestationskultur, där unga inte enbart studerar för kunskapens skull utan också för att strategiskt positionera sig på en arbetsmarknad där marginalerna upplevs som allt mindre.

Här uppstår också en mer existentiell fråga som sällan diskuteras tillräckligt öppet. Vad händer med den period i livet som traditionellt beskrivits som ungdomens mest fria skede. Tiden för att experimentera, upptäcka, göra misstag, engagera sig socialt i en studentkår eller förening och faktiskt njuta av studietiden utan alltför mycket stress om framtiden? När pressen att redan under första studieåret samla meriter, arbets- erfarenhet och veta hur ens framtid ska se ut blir allt starkare riskerar själva studentlivet att förändras i grunden.

FÖR MÅNGA UNGA ligger framtidsoron inte längre långt borta efter examen, den finns där genom studierna. Praktikplatser, CV och strategiska val som berör ens framtida karriär blir ett ständigt närvarande inslag i en livsfas som tidigare generationer i högre grad kunde förknippa med personlig frihet. Detta speglar ett arbetsliv där prestationskraven kryper allt längre ner i åldrarna. Frågan blir därmed större än endast arbetsmarknadspolitik: riskerar samhället att förvandla unga vuxnas mest formativa år till en ständig förberedelsefas, snarare än en tid för personlig utveckling, nya upplevelser och den frihet som gör studietiden så unik.

”Finland behöver flera framgångsrika företag och entreprenörer”, de här orden har säkert var och en hört minst ett par gånger. Dock framstår den traditionella anställningen fortfarande för många som det mest attraktiva första steget efter examen. Orsakerna är tydliga, man väljer trygghet, möjligheten att få erfarenhet och organisatorisk förståelse innan man ger sig in på större entreprenöriella risker. Det betyder inte att dagens unga nödvändigtvis avfärdar företagande utan snarare närmar sig det mer strategiskt än tidigare generationer.

FÖRETAGANDE SES mera som ett långsiktigt mål, inte som något som utesluts direkt men som en andra akt i karriären. De drömmer fortfarande om att bygga något eget, men de gör det med en riskmedvetenhet som speglar den tid de vuxit upp i.

Startup-kultur lockar, men inte till priset av blind idealism. Kanske är detta den moderna finländska ungdomens signum: inte brist på ambition utan en ovanligt strategisk ambition. Trots denna ambition befinner sig Finland i ett läge där man uppmuntras att utbilda sig, bidra till nationens framtida tillväxt och tro på att den negativa trenden vänder och landet upplever ekonomisk

tillväxt. Samtidigt står även företag inför betydande strukturella utmaningar och här träder en viktig poäng fram: framtidens arbetsliv kan inte enbart formas ovanifrån.

FÖRETAG OCH INSTITUTIONER behöver i högre grad även lyssna på den generation som faktiskt ska bära framtidens ekonomi vidare. Dagens unga är framtida ledare, innovatörer och samhällsbyggare. Deras perspektiv kan därför utgöra en avgörande resurs snarare än enbart en generations-specifik åsikt. Om äldre strukturer misslyckas med att ta tillvara ungas erfarenheter och värderingar riskerar Finland inte bara kompetensflykt utan går också miste om viktig samhällelig utvecklingskraft.

Trots fokus på ekonomi, arbetsmarknad och AI framträder en tydlig gemensam nämnare i många ungas svar: längtan efter mening. Dagens unga söker inte enbart trygg försörjning, utan också balans, utveckling och arbete som speglar deras värderingar. Kanske handlar det inte om att unga är mindre arbetsvilliga än tidigare generationer – utan snarare om att de vägrar acceptera ett arbetsliv utan syfte. De vill hitta jobb där man trivs och utvecklas och som ger utrymme för att göra misstag.

Trots osäkerhet och snabb förändring framstår finländska unga därför inte som uppgivna, utan som en generation som med ovanlig klarhet förstått framtidens komplexitet.

KANSKE ÄR DET JUST DETTA som definierar dagens unga i Finland mest av allt: inte blind optimism, utan att de har modet att fortsätta tro trots osäkerheten. Frågan är kanske inte om dagens unga är redo för framtiden. Frågan är snarare om Finland är redo för dem och om det finns förutsättningar att fostra våra ungdomars optimism och ambition.